

«POBL VREIZH»

B.P. 304

29273 BREST-CEDEX

Kelaouenn visieg

Komanantoù

Boutin : 20 lur

Skoazell : adaleg 30 lur

C.C.P. 2746-79 Rennes

Gwengolo 1976

Niv. 80

2^{LUR}

POBL VREIZH

AR BALESTINIANED : UR BOBL BET lamet he BRO òiganti !

En niverenn-mañ eus Pobl Vreizh, e vo kavet daou bennad diwar-benn ar Balestinianed... Anad eo ez eus bet hag ez eus e Bro-Liban ur gostezenn eus an tu dehou hag e fell dehi, gant harp an arme, diskar araokourien Bro-Liban hag iwe an Harzerezh Palestinad. Bodet en Naoned d'ar 14 a vis Eost, en deus kondaonet Burew Politikel UDB an taolioù euzhus bet graet p'eo bet skrapet kamp Tell-El-Zaatar.

Kondaoniñ a ra iwe Burew Politikel UDB armeoù Bro-Siria aet da okupiñ Bro-Liban : anatoù'h-anatañ e teu da vezañ penaos ez eus kenwallerezh etre-ze hag ar Falañjisted hag ar vilissianed fachist.

Sevel a ra Burew Politikel UDB a-eneb da irienn Galloudoù Meur ar C'hornog hag Israel, a zo o klask dispenn a-grenn an Harzerezh Palesti- nad ; c'hoant o deus a-hend-all e vefe disran- net Bro-Liban war diase- zoù a relijion hag a ekonomiezh.

Klic'het «Pobl Vreizh»

Bez ema ar Frañs e- mesk ar Stadoù hag a ro harp d'an tu dehou liba- nad.

Disklêriañ a ra UDB a

vouezh uhel penaos e ro dorn kement ha ma c'hell d'ar bobl balesti- nad a zo o stourm ewid he buhez hag ewid ma vo

restaolet he bro dehi.

Dorn-ha-dorn dalc'h- mad gant ar pobloù gwasket !

Tarzhadennoù

Bro-

Nag a drous a-c'houde un nebeud misioù zo ged bombennoù é tarzhiñ ! E Brest, e Ti an Taossoù ; e Kemper -e-pad Gouelioù Meur Kernew hag e-kreis an deiz-, en un ti-bank e oad é sevel ; e Plodiern, en ur archerdi ; e Gwened e Pales ar Les-Varn (amañ eo bet kalz gwashoc'h an traoù : ur vaoues zo bet goullet).

A-c'houde 10 vlé ema an FLB é ober trous. E ober droug iwe, é tistruj tier, magerioù ; a-wezhioù 'vel e Gwened, é ober droug d'an dud. Marse, er penn kentañ, eh eus bet tud é krediñ e tahe un dra vad bennag ag an oll darzhadennoù-se. En amzer-se e oa ar gaullism àr e ziskar ; huchet en doa De Gaulle : «Vive le Québec libre !» Petra 'oa an FLB é klask ? Lakaad ar gouarnamant da blegiñ ha dihuñiñ ar Vretoned. Na daet eo a-benn ? Narenn. Na gwellaet, na kresket eo bet an abadennoù brezhoneg er radio, hag en tele goude m'eo bet diskaret peul bras Roc'h Tredudon ? Tamm erbed.

Na dalc'het he deus usin Transocéan da voned en-dro goude ma'h eus bet lakaet bombennoù da darzhiñ e ti Dabaghian e Paris ? Netra, sort...

HENVELSTERIOÙ - ADSTUMMOÙ

a-c'houde : abaoe ; ged : gant ; é sevel, é ober : o sevel, oc'h ober ; goullet : gloaset ; magoer : moger ; a-wezhioù : a-wechoù ; marse : marse ; e tahe : e teufe ; àr : war ; na daet eo : ha deuet eo ; narenn : n'eo ket, nann ; mann ebed : netra, sort ; àr-lerc'h : war-lerc'h.

ROLL-GERIOÙ

atahinerezh : provocation.

N'eo ket ged trous ar bombennoù an heni e tigousko ar Vretoned. Ar-lerc'h an trous-se ne

chom mann ebed, nemed moged. Lâred a ra an dud : «Ema an FLB é c'hoari e sod adarre...». Ar Vretoned a sant penaos n'o deus netra da weled ged an FLB.

Petra eo tud an FLB ? Broadelourion, ha mann ebed ouzhpenn. Ne glaskont ket gwellaad stad ar Vretoned àr an dachenn sossial. Forzh penaos, n'eo ket sklær an traoù : boud ema an FLB-ARB, hag an FLB-LNS... Marse ema ar poliss e-barzh unan anehe, dre guzh...

Atahinerezh, netra muioc'h. Ar Vretoned n'emaint ket a-du ged ur gwall-nerzh sort-se, bremañ. Ha pegoulz e vo achu ? Ema paotred an FLB é klask ober gwashoc'h beb taol. Petra vo kavet gwashoc'h ewid tarzhaden Roc'h-Tredudon ? Goullet eh eus bet ur vaoues e Gwened ; na red eo moned pelloc'h c'hoazh, ha lac'hiñ tud neusen ?

Ema farserion an FLB é c'hoari ged an tan.

E-mesk oll vroioù Afrika, e-mesk re Afrika ar Reter ispiñsal, e splanna Republik Demokratel Somalia : doc'h he zachenn-douar broadel e jaoja ur bobl unouenn, ged un istoer hag ur c'hultur dehi he-hunan. Neoazh, n'ema ket ar bobl Somali en he fezh e-barzh Republik Somali : doc'h Etiopia eh eus bet staget un darn aneñ (en Ogaden) ; un darn arall zo e-barzh Norzh Bro-Kenya, hag an trived darn, Aod Gall ar Somalis (Côte Française des Somalis, tro-ha-tro da Djibouti), ema, ewid c'hoazh, Bro-Frañs doc'h e biaoñ.

Ar vro-hont, hag a zo du-se, e korn Afrika, eh eus daou vilion a dud, kantreourion ar lodenn vrassañ aneñ, é chomel enni : un hanter ag ar vro-se n'eus nemed un deserzh aneñ. E kreisteiz ar vro e kaver diw stêr vras, ar Schebeli hag ar Juba, ha ged se ema druz meurbed an douar eno ; kemeret en deus ar labour-douar un tamm brav a lañs er c'hornad-se : frouezh a zoug an douar dreist-oll (manges, papaies, avaloù-ar-barados, bananes.) E kontrol, ema ar rest ag ar vro edan bodennoù dreineg : gwelet e vez e-leizh a vandennadoù saoud é voned hag é toned àr an dachenn-se, mes trema an Norzh eh eus menezioù hag a harz doc'h te a voned pelloc'h. Ag ar gwerzh chatal e bew e ta ar peb brassañ a binwidigezh ar vro : esportet e vezont trema Arabia Saoudit ; ar frouezh avad a vez esportet trema Italia, pe trema broioù ar Marc'had Boutin.

Daousto dehe boud bet di-zalc'h a-werso, koloniset eo bet ar Somalis neoazh, evel e-leizh a bobloù arall ag Afrika. A-raog ar bresel e voe troc'het ar vro e daou : ar C'hreisteiz e taas armeoù fachtist Mussolini d'e okupiñ (venniñ a rae hennañ ober aneñ ur «c'holoni-model», ged an hanw a **Somalia**), an Norzh, ar **Somaliland** a oa edan kontroll an arme saos. Pa voe achu ar bresel, e voe lakaet ar vro en he fezh edan gouarnasion an ONU, hag e voe fiziet ged homañ meradur Somalia e Bro-Italia. Da vare an Di-zalc'h, àr-dro ar blé 1960, e voe adstaget kevred an diw lodenn ag ar vro, med a-benn e voe gwelet ar re a oa e penn an traoù é laerezh diàr an tailhoù, hag e sentiñ dalbec'h doc'h interestoù ekonomikel ar Galloudoù kolonial kozh ; buan-tre e troas an

KOMANANTIT DA **b/ POBL VREIZH**

Ar gelaouenn bolitikel nemeti e brezhoneg penn-da-benn

B.P. 304 — 29273 BREST CEDEX

Hanw hag hanw-badez

Chomlec'h

a gass e gomanant :

boutin : 20 L (1)

Skoaz : 30 L pe ouzhpenn (1)

Estrenvro : 30 L (1)

Amañ an arc'hant :

dre chekenn-bost (1)

dre vandat-lizher (1)

dre chekenn-vank (1)

C.C.P. RENNES 2746-79

(1) Diverkit ar gerioù na servijont ket

KOMANANTIT DA **LE PEUPLE BRETON**

E galleg flour penn-da-benn

B.P. 304 — 29273 BREST CEDEX

Hanw hag hanw-badez

Chomlec'h

A gass e gomanant :

boutin : 20 L (1)

Skoaz : 30 L (1)

Estrenvro : 30 L (1)

Amañ an arc'hant :

dre chekenn-bost (1)

dre vandat-lizher (1)

dre chekenn-vank (1)

C.C.P. RENNES 2365-76

(1) Diverkit ar gerioù na servijont ket

Harpit **Pobl Vreizh**

3^e listennad

«Ewid harpañ **Pobl**

Vreizh» Loeis Rous,

Bro-Gernew

Y.V.L.D. Kastell-Paol

Jaklin Fulup, Gwengamp

Yvon ar Floc'h, Mostaganem

P.H. Plourin-Montroules ..

Abadenn Servat-Benoît

Kiberen

Dishanw, Brest

PLG, Plougernew

Reun Georgelin, Landeda

«Skoazellomp P.V.

ewid ur Vreizh sossialist»

Herve Kefelean, Brest

En oll

Diwar al listennadoù 1^{añ}

War n dro

Ezomm hon eus c'hoazi,

eus ho kwenneien !

Dober hon eus c'hoazh

ag ho plankoù !

Trugarez vras

da harperien

Pobl Vreizh

FOTOIOÙ

eureujoù, bruderezh

kartennoù «piw oc'h ?»

poltrejoù bugale

e ti Joël POIRIER **Breiz photo**
21, Bali Clemenceau — BREST 29200

Pellg. 44.42.91.

Somalia : ur bobl é tigorin hentoù newez

traoù da fall, tra ma chome ar vourc'hision newez-kolonial heb ober van, evel ma vehent bet bouzar ha dall. Trous ha bec'h a save. Ne oa ket ar vro e-maes a zañjer. Sevel a rae sach-blew etre ar meuriadoù, ha mamp lazhadegoù a-lies...

D'ar 27 a vis Heneoal 1969 e voe kemeret ar galloud ged arme Bro-Somalia : boud e oa a-du geti kluboù politikel an tu kleiz hag an darn vrassañ ag ar bobl. Mall e oa : e oa peb tra é voned d'an dias ; en e washañ e oa an disurzh. Kement ha diskouezin e pe stad e oa an traoù, eo red gouied kement-mañ : drouglazhet e voe diwezañ President ar Republik, àr dergei ar Parlamant, diàr ur rafalenn mitrailhet tennet ged unan ag ur meuriad é klask tenniñ vañjañs a-zoc'htoñ ; kemeret e vese e kuzh, ged politikourion vrein ar vro, an dornadoù argant a vese kaset ged an aosadurioù etrevroadel (UNIDO, FAO, OMS), hag e vesent lakaet gete en o sakodoù : muioc'h e vesent intereset ged «combinazione» gis Bro-Italia, ewid na vesent ged planedenn o fobl.

Krouin a reas an arme ur **C'husul an Dispac'h**, ennañ e-leizh a ofisierien hag a intelektual ag an Tu-Eneb, bet didoullbac'het ged ar soudarded. Gober a reas kentizh ar C'husul e-leizh a zibaboù araokour àr dachenn ar politikerezh ekonomikel, é tiskouezin penaos difenn oll interestoù ar bobl Somalian, en ur chom ur vro dieub ha di-zalc'h. Ur skwer ag an dibaboù-se : goulenn ar sikourioù a oa dober anehe diged e-leizh a vroioù estren dishañval, ha n'eo ket diged unan hebken. Goulennet e voe 'vel-se diged Bro-Sina roiñ he sikour da sevel ur program da wellaad ha da gass àr-raog ar labour-douar ; diged Bro-Italia hag an USA, sikour da sevel

barajoù ; diged ar Frañs sikour da vodernisaad ar perzhier ha d'ober enklaskoù petrol ; diged an URSS, sikour da sevel listri-pesketa modern ha da lakaad en he sav un arme frammet gwell. En ur ger, vennet en deus Kusul an Dispac'h ober a Vro-Somalia ur vro di-zalc'h e gwirionez, dehi e-leizh a aliañsoù liessort, med en ur zalc'her d'ober hrewez ur politikerezh a «nann-steudif».

Ar an dachenn sossial, en deus kavet ar gouarnamant dispac'hel diskoulmoù diouzh doberioù ar vro : kemeret en deus prederi ged an enevaded, ged ar glaskourion yaouank, ged an drougobourion yaouank (hag a zo e-leizh anehe e-barzh ar c'hêrioù) ; ged an oll dud-se en deus graet Kusul an Dispac'h ur politikerezh dispar àr dachenn ar stummañ : kaset int bet getoñ àr-ar-maes, daved ar gantreourion : lakaet int bet d'ober àr-dro ar loened, da roiñ d'an dud-se, en o zachennoù-kampiñ, un tamm anaoudegezh bennag ag ar yec'hedouriezh ; lod arall zo bet kaset d'ober àr-dro ar labour-douar, lakaad a raent o hanw ewid mqed da zifraostin douaroù newez ha sevel feurmou-patrom ; en em lakaet o deus lod arall c'hoazh d'ober àr-dro diwall ar boblañs, é kemer prederi ged surentez ha peoc'h ar c'hêrioù (en ur aosin an troioù-gward ewid ar stalioù-apotiker, en ur sevel kentelioù sekourism, en ur aosin skipailhoù tan-gwall). E berr gomzoù, e-barzh skol ar vuhez an heni e vez stummet an dud yaouank-se, hag i skarzhet e-maes ar gevredigezh hengounel ma venn ar gouarnamant just-a-walc'h brewin ar frammoù gwaskus anehi.

Ged an **Dispac'h Kulturel** dreist oll an heni eo en deus graet berzh mad ar gouarnamant dispac'hel : d'ar 27 a vis Heneoal 1972, dre ar vro a-bezh, eh eus bet roet lañs d'an Dispac'h Kulturel-se ! Beteg neusen e rae ar Velestradurezh ged an italianeg (er C'hreisteiz) ha ged ar saosneg (en Norzh), evel yehzoù skrivet, ken na c'helle ket Somalis, ha dehe ar mamp yezh komzet, en em gompren dre skrid ag ur c'hornad-bro d'un arall !

Lammad a reas ged ar lewenez ar bobl en he fezh pa voe lakaet ar somaleg da vout ur yezh skrivet (rhewez al lizherenneg latin). An deiz ma voe chañchet titl ar gasetenn bemdezieg **La Stella d'Ottobre**, daet da vout **Xiddikta Oktobar** (da lâred eo : **Sterenn Mis Heneoal**), e lakaas kentizh kantadoù ha kantadoù a dud o hanw ewid deskin lenn.

Ne dall ket ar boan degass da soñj penaos e oa an 90 % ag ar

boblañs di-zesk a-grenn beteg neusen. E peb lec'h, edan ar gwez, da vare ar c'houk-kreisteiz, àr an trotoueroù, àr dachennoù-kampiñ ar gantreourion, d'enderw, e-barzh an tier-mererezh, àr an traezhennoù, e kement lec'h 'zo en em lakaas ar bobl Somalian da zeskin lenn he yehz-dehi, ged ar vrassañ lewenez ha ged gred e-leizh.

Hiziw an deiz, en desped d'ar bruderezh graet ged gwask kilstourmer Europa, é klask spontin ar lennerion, delc'her a ra Republik Demokratel Bro-Somalia da voned ged he hent, harpet ged ar bobl Somalian : venniñ a ra **Kusul an Dispac'h**, hag e bresidant **Mohammed Siad Barre**, kass àr-raog o folitikerezh broadelour, daet diàr bolontez ar bobl, bolontez ur bobl é tifenn, hec'h interestoù dehi hé-hunan Komzet e vo c'hoazh a Vro-Somalia en amzer-da-zoned.

R. Abalea

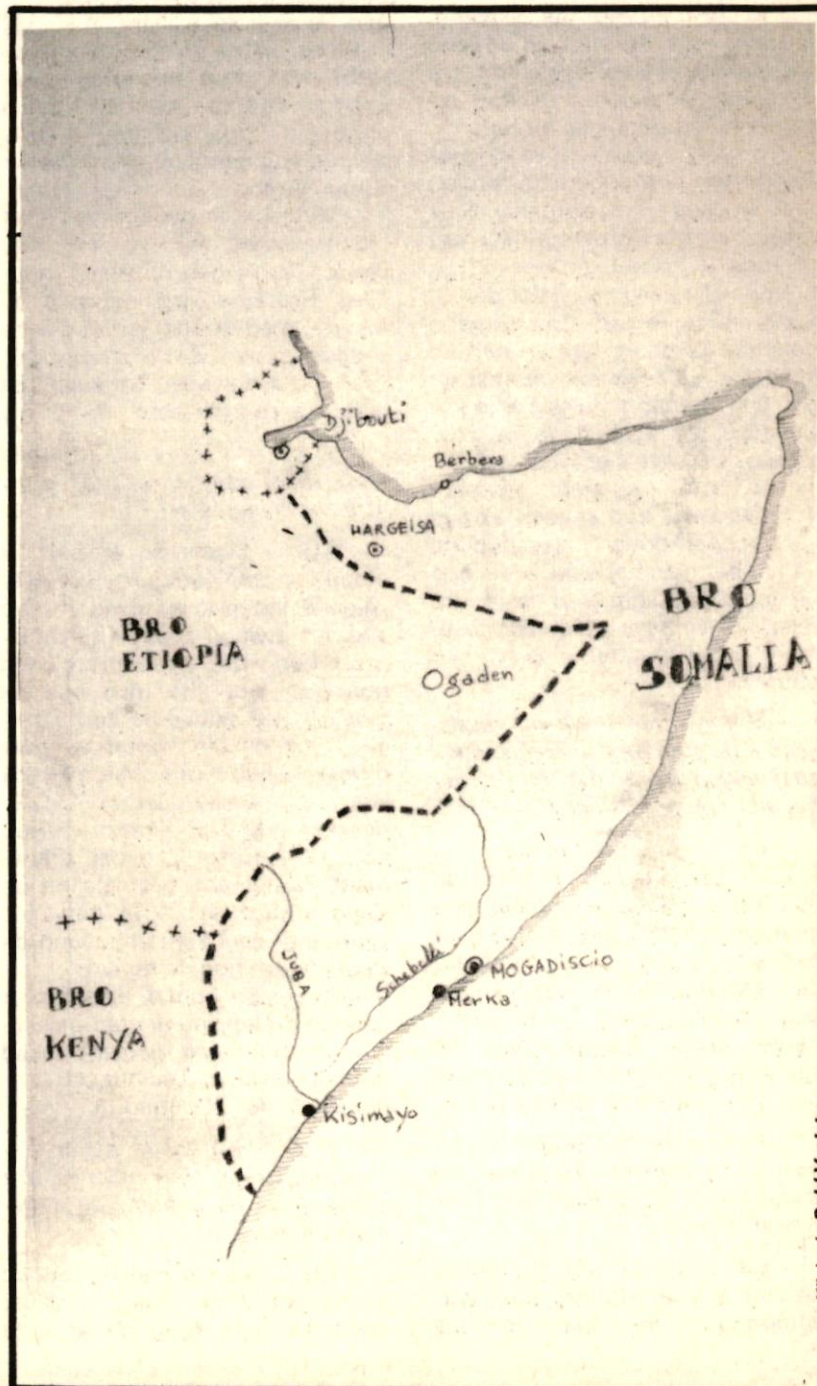
HENVELSTERIOÙ - ADSTUMMOÙ

é tigorin : o tigorin ; hentoù : heñchoù ; e-mesk : e-toues, e-touesk ; doc'h : ouzh, douzh ; jaoñ : dereoud ; ged, getoñ, geti : gant, gantañ, ganti ; istor : istor ; neozh : koulskoude ; arall : all ; doc'h e blaouin : ouzh e berc'hennañ ; chomel : chom ; e kontrol : er c'hontrol ; ar rest ag ar vro : ar peurrest eus ar vro ; edan : dindan ; àr, diàr : war, diwar ; trema : warzu ; e ta, a za, daet : e teu, a zeu, deuet ; daousto dehe boud : daoust deho bezañ ; a-werso : abaoe pell zo ; e taas : e teuas ; hennañ : hemañ ; anehoñ : ane-hañ ; gouarnassion : dalc'h, beli ; blé : bloaz ; kevred : assambles ; àr-dro : war-dro ; a-berin : kerkent, diouzh tu ; dalbec'h : dalc'hmad, ataw, ingal ; vehent : vefent ; Heneoal : Here, mis Gouel-Mikael ; mall e oa : poent e oa ; é voned d'an dias : o vont d'an traoù ; àr dergei : war dirl ; a-zoc'htoñ : dioutañ ; argant : arc'hant ; sakod : godell, fiched ; kentizh : kerkent ; dober : ezomm ; diged : di-

gant ; roiñ : reiñ ; dishañval : dishañval ; gwell : gwelloc'h ; venniñ : felloud ; hrewez : herwez ; prederi : preder ; enevad : emzivad ; enderw : abardaez.

ROLL GERIOÙ

tachenn-douar : territoire ; tachenn-gampiñ : campement ; un ouenn : homogène ; kantroeur : nomade ; aval-ar-barados : pam plemousse ; bodennoù dreineg : des épineux ; di-zalc'h : indépendant, indépendance ; meradur : administration ; meuriad : tribu ; aosadur : organisation ; an Tu-Eneb : l'opposition (en politique) ; fram, -añ : structure, -er ; nann-steudif : non-alignement ; klaskour : mendiant ; drougobour : délinquant ; stummañ : éduquer ; yec'hedouriezh : hygiène ; feurmou-patrom : fermes-pilotes ; skipailhoù tan-gwall : des piquets d'incendie ; ar gevredigezh hengounel : la société traditionnelle ; ar Velestradurezh : l'Administration ; an tier-mererezh : les administrations (édifices) ; gwask : la presse (journaux).

INTERVIEW

roet da BOBL VREIZH

(d'an 23 a vis Gouere 1976, e Tabarka, Bro-Dunisia)

gant IBRAHIM SOUSS

kannad an O.L.P. dirag an U.N.E.S.C.O. e Paris

Kilched «Pobl Vreizh»

POBL VREIZH — Bez e c'hellit, da gentañ, lâred da lennerien **Pobl Vreizh** piw eo ar Balestinis. Ped emaint ? Peheni eo o zachenn-douar dehe o-unan hag e pelec'h emaint bremañ ?

IBRAHIM SOUSS — Bez ez eo ar bobl Balestinad an heni a zo o chom abaoe meur a gantved war dachenn-douar istorel Bro-Balestina : dalc'het eo homañ, hiziw an deiz, gant Israel. Bez ez eo ul lodenn eus an dachenn-douar-se an heni m'eo bet diasezet warni Stad Israel e 1948. Staget eo bet al lodenn all outi gant arme Israel da gefiver bresel 1967.

E 1948 ez eo bet skarzhet er-maes eus he bro al lodenn vrassañ eus ar bobl Balestinad, tra ma teue ar goloned sionad da gemer he douaroù hag he zier.

Kavet he deus repu al lodenn-se eus hon pobl e-barzh ar broioù arab ameseg : Transjordan, Siria, Liban ; en em strewet ez eus bet ul lodenn vihannoc'h e-barzh broioù all pelloc'h. War-dro 1 200 000 a repuidi Balestinad o deus bet kemeret hent an harlu e 1948, tra ma'z eus bet chomet un 300 000 bennag a Balestinis war o douaroù, en desped da oll zoareoù-ober divalaw ar Sionisted.

E 1948 he deus adstaget Transjordan outi ar rann all eus an dachenn-douar palestina na oa ket bet dalc'het gant Israel hag he deus kenstaget ouzh ar rouantelezh jordanad ar milion a Balestinis o doa kavet repu pe a oa o chom eno.

P.V. — Bez e c'hellit ressis-saad e pe stad emañ ar Balestinis a zo o vevañ war an dachenn-douar bet aloubet gant Israel ?

I.S. — Abaoe m'eo bet krouet Stad Israel, e vew an 300 000 a Balestinis chomet eno en ur ghetto kontrollet a-dost gant pennadurezhioù Israel. Sujet int da lesennoù-bresel strizh-meur-bed. Gwall-gasset, gourdrouset, harzet diwar abegoù toull, ha jahinet : gant kement-se eo graet buhez pemdezieg Palestinis Israel.

P.V. — Petra 'soñjit diwar-benn reuschoari al Liban ha diwar-benn donedigezh Bro-Siria war al leurenn ?

I.S. — Sklaer eo sav-poent an OLP war ar stourm renet war zouaroù Bro-Liban abaoe 15 vloaz.

Adaleg an deroù, hon eus bet disklêriet e selle ar stourm-se ouzh Bro-Liban hec'h-unan. Koulskoude, e mis Genver diwezañ, dre ma teue tachenn ar stourm da vezañ ledannoc'h, e voe anad penaos e oad o klask tizhoud an Harzerezh Palestina e-unan : iriennet e oa bet ar c'homplod gant ar Galloudoù imperialist (en o fenn ar Stadoù-Unanet, o kerzhoud dorn-ha-dorn gant Israel) ha gant kenwallerezh (a-boan kuzhet) oll gilstourmerien ar Broioù Arab. O weled gouarnamant Bro-Siria o kass e armeoù war leurenn ar reuschoari, ez eo aes d'un den gousoud penaos e kerzh ar gouarnamant-se dorn-ha-dorn gant ar re a zo o klask, n'eo ket martese distruj an Emsav-Harzerezh, med d'an nebeutañ gwanad an OLP dre ma'z eo homañ un nerzh dispac'hel hag a zo e penn-araog nerzhioù dispac'hel ar Broioù-Arab.

Ne zeuio ar peoc'h en-dro er Liban nemed par vo aet kuit diouzh Bro-Liban, diwezañ soudard Bro-Siria hag ez omp ni mennet mad da roiñ lamm d'ar re o deus klasket, dre o c'homplod, pilad an Harzerezh ha sujañ oll bobloù ar rann-dir-hont.

P.V. — Petore diskoulm a welit d'an disemglew bras a zo etre-zoc'h hag Israel ?

I.S. — Sklaer eo ar pezh a c'houlennomp : abaoe hir bloawezhioù e stourmomp ewid ma vo anzavet gwirioù broadel reizhdia-sezet hon pobl, ewid ma c'hallio hon pobl ober he mad eus he gwirioù war zouar he zud kozh, ewid ma c'hallio kaoud ar gwir d'ober, ha hec'h-unan, he mennos war hec'h amzer-da-zont. Disklêriet eo bet splann e-barzh divisioù hon 12^{ed} Kusul Broadel (Parlament Palestina), bet dalc'het en Kairo, e Mezheven 1974, penaos e vennomp, evel kentañ pasenn da zieubidigezh hon mammvro diouzh ar yew sionad, diasezañ ur galloud broadel en ur stad palestina di-zalc'h war gement takad douar palestina diac'hubet diouzh an dalc'h sionad.

P.V. — «Arabed» eo ar Balestinis, med, ha bez ez int «Palestinis» da gentañ, pe «Arabed» da gentañ ?

I.S. — Etre bezañ Palestina ha bezañ Arab n'eus dislavar ebet. Ur bobl Arab eo ar bobl

Balestinad, hag unan eus an oll bobloù Arab oc'h ober ar vroad Arab en he fezh ez eo. Goude-se neuse, anad eo e c'hall ar bobl-mañ-bobl Arab sevel goulennoù groñs pe lakaad he freder gant traoù o selled outi hec'h-unan, diouzh ma vez an degouezioù sossio-ekonomikel, diouzh ma wel hec'h interestoù dehi hec'h-unan, med n'eus tamm dislavar ebet etre c'hoantadennoù peb unan eus ar bobloù Arab.

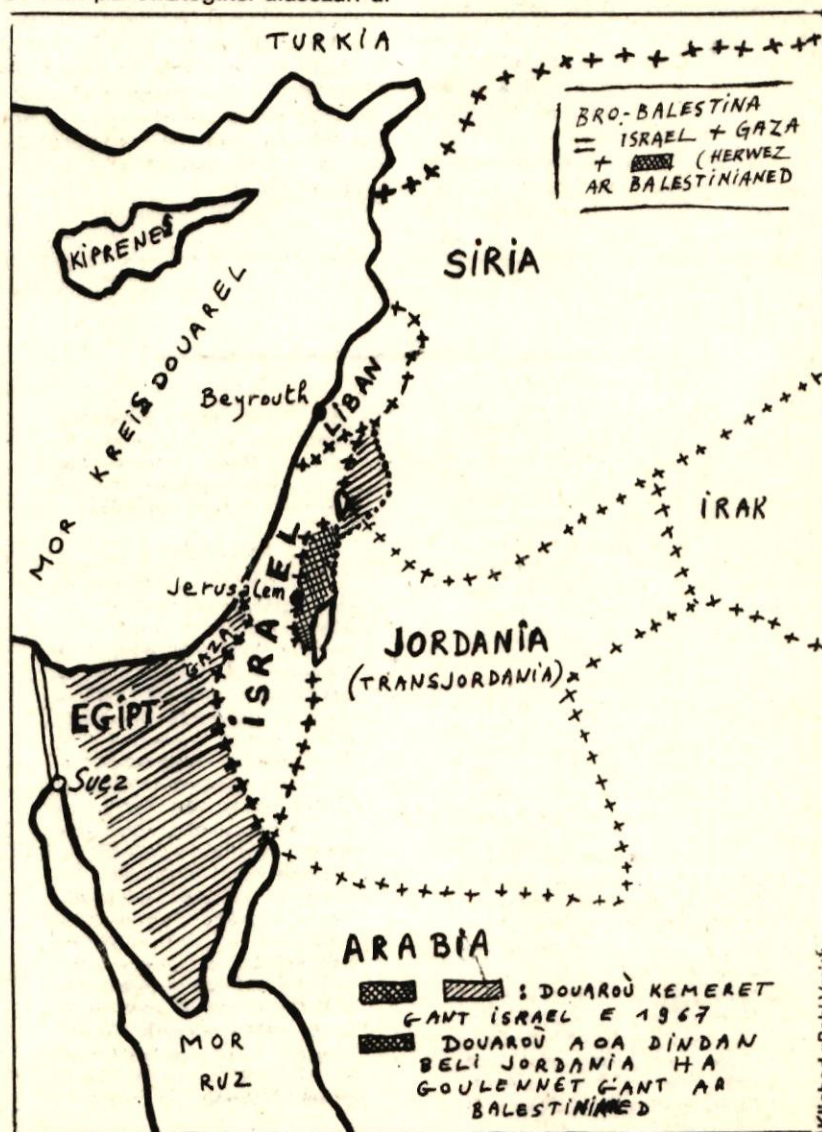
P.V. — Kisidikaet eo ar Vretoned ouzh kudennoù an oll vinorelezhioù gwasket. Penaos emañ en soñj diskoulmañ kudenn kenvezañs, en ur Stad unvanus, tud dehe yezhoù ha sewenadurioù disheñvel ?

I.S. — Daoust ma sav ar prederi-se a-raog e amzer, kehidi ha ma ne vo ket daskoret dimp hon gwirioù, disklêriet hon eus ez eo hon pal strategikel diasezañ ur

Stad demokratel ha laik e Bro-Balestina. Ressissaet hon eus penaos e oamp en soñj kenvefañ e-dibarzh ar Stad-se assambles gant an 3 milion a Judevien a zo, hiziw an deiz, o vevañ war an douar palestina. Med, d'hon meno, ne vo ket gallet gousoud dre ar munudoù peheni 'vo ar c'henvefañ-se nemed goude ma vo bet stourmet kaled hag e-pad pell : en ur stourm eo e vo kavet an tu da spissaad ar munudoù.

P.V. — Nac'h a rit e vefe zoken eus Israel, med hag anzav a rit ez eus eus ur bobl Judev a pa Israelad ?

I.S. — Stourm a raomp aneb d'ur Stad hag he deus graet hec'h annez war hon douar-ni, hag he deus skarzhet hon pobl er-maes eus he zi. N'eus hanv ebet ganeomp bremañ, hiziw an deiz, eus termeniñ hag-eñ ez eus ur bobl pe ur vroad eus an 3 milion

Kilched «Pobl Vreizh»

a Judewien o vewañ war an dachenn-douar-se, med hanw zo ganeomp e vefe anzavet ez eus ac'hanomp-ni da gentañ ! Eilpen-nañ a raer ar gudenn, d'hon meno. Abaoe pegoulz e vez goulennet digant ur gousañvad anzav e vourew pe lezel traoù da vont gantañ, tra ma vefe red ober goulennoù sort-se ouzh ar bourew e-unan !

P.V. — Petra 'soñjit diwar-benn stourmoù ar minorelezhioù er Frañs ?

I.S. — Ewid gwir, ne oar ket OLP kalz tra diwar-benn ar stourmoù renet gant minorelezhioù e-diabarzh ar vro-mañ-vro eus Europa. Gousoud a ousomp avad ez eus lod anehe o stourm ewid ma vo anzavet o ferzhioù dibar e-keñver yezh ha sewenadur ha zoken ewid ma vo aotreet dehe, gant gouarnamantoù re greisennet, un tamm galloud bennag war dachenn ar merañ. Evel framm politikel, kannad ewid ar Bobl Palestinad, ne c'hall ket an OLP, evel-just, emelloud e neb doare e aferioù diabarzh ar Stad-mañ-Stad europead. Anad eo ewidomp ez eo ar stourmoù-se ul lodenn eus aferioù diabarzh ar Stadoù, ha ne c'hell bezañ kenniget un diskoulm nemed gant an oll rannoù a zo oc'h ober ar Stadoù-se.

P.V. — Hag ar minorelezhioù e-diabarzh ar Broioù Arab ?

I.S. — Ewid pezh a sell ouzh ar minorelezhioù e-diabarzh ar broioù Arab, termenet eo bet hon pennaenn ganeomp kerkent ha savet hon emsav a zieubidigezh vroadel, ha n'eus netra chañchet abaoe : chom heb emelloud e aferioù diabarzh ar broioù Arab all.

P.V. — Un dra bennag all ho pefe da lâred c'hoazh ?

I.S. — Ne vez klasket penn ganeomp ouzh ar gouarnamant arab-mañ, pe ouzh un all, pe ouzh ur gouarnamant estren, nemed pa vezomp lakaet en arvar en hon bezañs a bobl.

Komzoù dastumet gant S. ha MK de Saint-Laurent. Ger ewid ger eo bet desrevellet ar respontoù (beteg ar virgulennoù zoken, Ibrahim Souss o wiriañ ar pezh a vese skrivet). Mall warnañ, n'en deus ket gallet chom pelloc'h gant e gaos.

Brezhoneg gant **Pobl Vreizh**.

ROLL GERIOÙ

O.L.P. : Organisation de Libération de la Palestine ; repu, repudi : refuge, régugies ; harlu : exil ; dalc'het : occupé (militairement) ; aloubiñ : envahir ; pennadurezh : autorité ; jahinañ : torturer ; reuschoari : drame, tragédie ; donedigezh B.S. war al leurenn : entrée en scène de la S. ; sav-poent : point de vue, position ; an Harzherezh Palestinad : la Résistance Palestinienne ; Irlennet : tramé, ourdi ; kenwallerezh : complicité ; kilstourmer : réactionnaire ; mennet mad : fermement décidé ; ranndir : région (partie du monde) ; rannvro : région (fraction d'un Etat) ; petore : pes-sort ; gwirioù broadel diasezet : les droits nationaux légitimement fondés ; di-zalc'h : indépendant ; diac'hubet : libéré ; dislavar : contradiction ; c'hoantadenn : aspiration ; klisidikaad : sensibiliser ; kenvezad : coexistence ; unvanus : unitaire ; prederi : préoccupation ; daskoriñ : restituer ; kenvefañ : coexistat ; Judew : Juif ; spissaad ar munudoù : éclaircir, préciser les détails ; annez : demeure, habitation ; termenñ : définir ; eil-pennañ : inverser ; gousañvad : victime ; o ferzhioù dibar : leurs caractères spécifiques ; ar merañ : l'administration ; emelloud : se mêler de, s'ingérer ; pennaenn : principe ; pa vezomp lakaet en arvar en hon bezañs a bobl : quand notre existence en tant que peuple est menacée ; desrevellet : dicté ; o wiriañ : vérifiant.

Kudenn

Vro-Balestina

I - AR FEDOÙ

28 vloaz zo eo bet krouet Stad Israel, o tegass ganti strafuilh, reus ha glac'har. Hag ar viser. Hag ar marw. Bez e oa laouenedigezh koulskoude, d'ar 15 a vis Mae 1948, pa vo embannet penaos e oa ganet Stad Israel, hag hi diasezet war bennaennoù retañ ar Sionism ; ewid hemañ e tle Bro-Balestina bezañ ur Stad judew, tra ken, digor da oll Israelit ar bed a-bezh. D'an deiz-se eo ez eo bet anavezet ar Stad newez-c'hrouet gant un niver-muiañ eus Stadoù ar bed... D'ar 17 a vis Gwengolo 1948 e vo drouglazhet, gant ur c'homando judew eus an tu dehoù pellañ, ar c'hont **Bernadotte**, hanterour an ONU, peogwir en doa disklêriet kement-mañ : «N'heller kaoud diskoulm reizh ebed, diskoulm ebed da vad, mar ne anzaver ket o deus ar repudi arab ar gwir da zistroiñ d'o zier, m'int bet kaset er-maes anehe».

Rag rediet eo bet ar Balestinianed, ar re a oa o chom e Bro-Balestina, rediet int bet da vont kuit, ewid roiñ plass d'un niver brassañ a Jude-wien ! Disklêriet en doa **Teodor Herzl**, diasezour ar sionism, komzoù splann meurber er c'heñver-se : «Red e vo dimp klask teurel er-maes, en tu all d'an harzoù, an dudigoù paour : klasket 'vo labour dehe e-barzh broioù-tremen, ha nac'het oute a-grenn en hon bro-ni». Hag e vo graet peb tra ewid kass pell diouzh «an dudigoù paour-se» ar c'hoant da chom : en ur lazhañ tud (se 'vo labour komandoioù damfachtist **An Irgoun** ha **Stern**), lazhet e vo evel-se ar c'hont **Bernadotte** ha, d'an 9 a vis Ebrel 1948, **Deir Yassin** en ur ober aon d'ar boblañs (skignañ 'raer fotoioù Palestinianed bet drouglazhet, kement ha lakaad peb heni da gompren peheni 'vo e blanedenn, ma fell dehañ chom en e zemeurañs memes-tra...). Trawalc'h ewid la-

kaod kant-ha-kant miliadoù a Balestinianed da ziblass, da dec'houde kentoc'h, en ur gass gante netra koulz lâred eus o feadra. Diblasset eo bet ar wased-se, ar maouesed-se, ar vugale-se, a-gamionadoù, warzu an eil pe eben eus ar broioù arab tost, diouzh ma tegoueze. Hag abaoe 1948, ema Israel o rebech ouzh ar Stadoù arab tro-dro bezañ chomet heb ober netra ewid sikour repudi Vro-Balestina d'en em ober ouzh o flanedenn ! Setu ne oa ket trawalc'h ewid ar Sionisted, krouiñ diwar netra, gant skoazell Galloudoù ar C'hornog, ur Stad deuet da vezañ, en abeg d'hec'h orin ha d'he gerioù-stur politikel, ur c'hreñvlec'h ewid an interestoù amerikan, er c'hornad-se eus ar bed. Nann, ne oa ket trawalc'h ! Rag en tu all da se, petra 'weler ? Feiz ! Bro-Israel oc'h ober tamalloù garw ouzh ar Broioù Arab, dre ma chomont heb diskoulmañ ewid mad ur gudenn bet rouestlet ha kant gwech luziet ganti, rag hi eo, hi Stad Israel, an heni he deus kaset ar Balestinianed er-maes eus o bro. Ouzhpenn-se, n'eo ket ar c'hudennoù diabarzh eo a ra diouder d'ar Broioù Arab nesañ, war an dachenn ekonomikel ispisial, ha setu perag e vefe diaes-kenañ kenstagañ da vad ar Balestinianed ouzh ar pobloù m'o deus kavet repu en o c'hichen ha war o zachenn-douar. Ha neuse, daoust hag-ef e fell d'ar Balestinianed dont da vezañ Ejiptianed, Sirianed, Jordanianed ? Arvarus eo, moarvad, touiñ n'eus ket mui a Balestinianed, dre ma n'eus ket kén a Vro-Balestina...

II - AR VUHEZ E-BARZH AR C'HAMPOÙ

Strewet eo bet ar Balestinianed en ur c'hant bennag a gampoù, e Broioù-Siria, Jordania, ha Liban. Bresk meurber ez eo peb tra gant ar Balestinianed abaoe 30 vloaz. E

AR FALZ

kelaouenn drimisleg an Emsav diasezet gant Yann Sohier, bodet ennañ skolærien ha kelennerien Vreizh a-du gant ur skol vreizheg ha laïk gwirion

Lennit Ar Falz ! Komanantit d'Ar Falz !

(30 L ewid 6 niv.).

AR FALZ, Str. Kan-ar-Gwez — 29245 PLOURIN-MONTRIOULES
KRP 430-20 H ROAZON

AL LIAMM

ar gelaouenn nemeti o roiñ, 6 gwech ar bloaz, barzhonegoù, kontadennoù, pennadoù a beb sort ha keleier
80 pajenn e peb niverenn - Renner : Ronan Huon
KOMANANT : 35 L — Studierien : 25 L
Teizorer-merour : P. Le Bihan - 16, rue des Fours-à-Chaux
St-Servan 35000 St-Malo - CCP 5349-06 Paris

SIMINALIOÙ R. BRISACH

Greunvaen ha meiri all

An Oriant : 72, Str. Mal Foch - 64.58.80.

St-Maloù : Kreisenn Kenwerzh Bellevue - 56.60.89.

Kemper : 17 ter, Str. Uhel Lokmaria - 95.26.18.

Skrivit (e brezhoneg), ma vo kaset deoc'h titouroù ewid netra

Bro-Siria ez eus kantadoù a repuidi o vewañ, abaoe 1948, e-barzh kozh-lojamañchoù bet marchossioù. Da beb tiegezh (ennañ 8 a dud, well-wazh) e vez roet ur pezh a 9 m² (a-wechoù ne vez ar «pezh»-se nemed toull donnañ un tamm trepas teñval)... Bez ez eus e-leizh a repuidi Balestinian o vewañ er vrasañ dienes... E-touesk ar re ema o hanv inskrivet da vad war rolloù an aosadurioù skoazell etrevroadell, n'eus nemed un 10 % bennag hag o dez peadra da vewañ. Bez ez eus 60 % eus ar repuidi o vewañ diwar alusennoù aosadurioù a garantez. A-lles-tre, pa varw unan bennag, ne vez ket disklêriet ar marw gant tud ar familh, dehe da zerc'hel da gaoud lodenn-voued an heni tremenet... E Bro-Jordania, e-barzh kamp **El Bagaa** ennañ 40 000 a dud, ne oa, e 1968, nemed ul lavabo ewid 4 000 a dud, un duellenn-dour ewid 1 800, ha diw strinkeres-dour ewid ar c'hamp a-bezh.

Rust eo ar c'hlima (kaled e vez ar goañv dre eno, ha war e lerc'h e teu an hañv, tommgor, gant korventennoù-traezh ha glaweler a-bil). N'eus tamm yec'hedouriezh ebed, koulz lâred : n'eus ket trawalc'h a vedissined nag a infirmieresez ewid soñgn ar re o dez ezomm, ha kement-mañ en desped d'ar sikouroù etrevroadel ha d'ar re savet gant an Harzerezh Palestinian. Berniet evel m'eo an dud e-barzh ar c'hampoù, e teu an oll diaesamantoù, kleñvejoù hag all, da vezañ lieskementet. Stank-tre eo ar re a weler gwallc'hraet ; gant e-leizh a dud ema an droug-skevent (n'eo ket yac'h al lojamañchoù, mouest ha yen ma'z int) ; diwar debriñ re nebeud a voued yac'h e tap ar repuidi droug e-barzh o c'hroc'hen. Uhel-tre (32 war 1 000) e sav niver ar vugale a varw bihanig.

Bez ez eus hiziw an deiz ur milion hanter a repuidi Balestinian. O c'hortos emaint. Ur samm ewid an oll, e kement bro zo. Emaint o krakvewañ e-barzh ar c'hampoù ; hag e vez kirri-nij Israel o stlepel bombezennoù warne, pe neuse, evel e Bro-Jordania, kent, hag e Bro-Liban bremañ, e vez tennet didruez warne, e-ser breselioù-diabarzh... Soñjomp pe heni eo bet gwall-blanedenn repuidi kamp Tell-el-Zaatar, e Beyrouth... Emaint o c'hortos distroñ d'o bro. Hag ez eo graet mad o soñj gante : distruj Israel a rint, da lâred eo distruj n'eo ket ar boblañs (evel ma fell da vruderezh ar Sionisted roñ da grediñ d'an dud), med ur sistem stadel strizh m'int bet skarzhet gantañ er-maes eus o bro. Goud a oar kement Palestinian penaos, kerkent ha deuet Israel da vezañ Bro-Balestina en-dro, e c'hello an oll, Judewien, Kristenien, Musulmaned, bewañ assambles a-benn ar fin, e-barzh ur Stad ma ne vo ket mui judew ar frammoù anehi, med laik, evel ma tere ouzh ar bobl Balestinian ma kaver enni Kristenien, Musulmaned hag Israelited.

**GWELLOC'H EO
GWERZHAÑ POBL VREIZH
EGED LAKAAD
BOMBEZENNOÙ !**

Klic'hed «Pobl Vreizh»

**UR VOSKEEN ER BROIOÙ ARAB. MOSKEEN, ILIS PE SINAGOG,
NE VO KET DIASEZET BRO-BALESTINA DA ZONT WAR AR RELIJION.**

UR c'heloù mad

Hag un newezinti a-boues : ewid ar wech kentañ -dimp da c'houde- ez eus bet savet ur c'hamp-vakafisoù e brezhoneg ewid ar vugale etre 6 ha 15 vloaz.

Etre an 18 a vis Gouere hag an deiz 1añ a vis Eost, eo bet dalc'het ar c'hamp-se. Dindan baeroniezh **Brezhoneg Yezh Vew** eo bet graet.

Dre ar Stad C'hwec'hkogn a-bezh ez eo ar wech kentañ ma raer ur sort kamp en unan eus yezhoù nann-ofisiel ar Stad.

E-tal Karaes, e koajoù Kergarioù, parres Plonvel eo bet en

em vodet ar vrezhonegerien yaouank m'eo fiziet enne amzer-da-zont yezh Vreizh... Ar galleg e vez graet gantañ e meur a vro, ar brezhoneg n'eo nemed yezh ar Vretoned, n'eo ket yezh ur bobl all (daoust ma kaver tud, a-heniennnoù o tont da vezañ tomm outañ : ur Japonad amañ, un Amerikan ase...).

Diw yezh zo e Breizh : unan krefiv meurbed, eben lakaet distar hag aet war he zremenvan. Nemed ez eus bet ur burzhud : desket e vez brezhoneg en-dro, evel yezh kentañ, da vabigoù zo...

A-benn 5 pe 6 vloaz a-c'hann e vint o c'hoari e brezhoneg e koajoù Kergariou, pe lec'h all !

Deuet omp da vezañ trec'h war ar yezh.

Ar brezhoneg : ur yezh ewid an amzer-da-zont.

Klic'hed «Pobl Vreizh»

Ur barzh,
nebeud anavet :
René-Guy Cadou

Klitch « Pobl Vreizh »

Ur barzh ag hor bro-ni eo hemañ. Ganet e Sainte-Reine de Bretagne (e-tal Sant-Naser) e 1920, e varvas e 1951, e-kreis e vrud, e Louisfert, e korn-bro Kastell-Brient... Skuilhet o deus e amied d'arhoñ... Boud e vehe en hon mesk hiziv an deiz moarvad, ewid kaniñ ema red gouarn an natur divlam, ewid kaniñ frankis ar pobloù gwasket, ewid kaniñ karantez e vro.

Gober a ra e studi e Lisse Clémenceau Naoned. Ar-lerc'h, e ra anaoudegezh ged al levrier M. Manoll, a embanno e varzhonegoù. Kenskriñ 'ra ged P. Reverdy.

Merwel a réas e vamm a-zoc'h toñ yaouank-tre. Doc'h e dad neusen e vagas e oll garantez, e dad hag e lakas da zisoloñ ar varzhoniezh :

*Il n'y a plus personne
Et tu es là
Mon père
Et comme un liseron
Mon bras grimpe à ton bras
Tu effaces mes larmes
En te brûlant les doigts.*

An tad-se heb e bar a varv a-zoc'h toñ e mis Genver 1940 : prantad glac'harus ewitoh. Na pegen don e tle dassoniñ glac'har ur barzh en e galon !

Skrivañ 'ra forzh-kàer neusen, hag e krog da zaremprediñ **Max Jacob**. Moned a ra Cadou a vourc'hadenn da vourc'hadenn, e-diabarzh ar Brière, evel mestr-skol adkargad.

E 1941, ema savet, er Maine-et-Loire, ar bagad «**Amis de Rochefort**», ennañ barzhed ha liwourion evel M. Béalu, L. Bérumont, J. Bouhier, M. Manoll, J. Rousselot.

E 1943 e ra anaoudegezh ged Elena LAURENT, hag e vint eureudet e 1946. Ewiti e skriv gwerzoù ken kàer, evel ar re-mañ :

*S'il faut nommer le ciel je commence par toi
Je reconnais tes mains à la forme du toit ;
L'été je dors dans la grange de tes épaules
Les hirondelles de ta poitrine me frôlent ;
Dressés contre ma joue les tiges de ton sang
Le rideau de ta chevelure qui descend...*

E mis Gouel-Mikael 1945 ema hanwet e skol Louisfert, ma vo kavet eno ged «**Les Amis de Rochefort**» ha «**Les Amis de la Loire**».

Doned a ra da vout stourmer ; mennoud a ra kann ewid gwellaad stad ar re baourañ, mes rannet eo en e ziabarzh etre ar gelennadurezh hag ar Feiz ; n'eo ket souezhus kement-mañ ewid ur Breizhad :

*Il faut monter plus haut
Vers le ciel et l'étable
Vers la cellule où Dieu cherche en tremblant
Une larme oubliée sur le coin de la table.*

Merwel a ra e Louisfert, d'an 21 a Veurzh 1951, e amied tolpet tro-dro dehoñ :

*Bon souvenir à toi, ma Terre que pourchasse
Un rival empenché de lune et de rayons !
Même mort je saurai te tirer de ta liasse
De schistes sur la table des Révolutions.*

Daoulagad ur barzh a wel traoù na vezont ket gwelet ged ar re 'rall. Hag e skriv CADOU c'hoazh, ged e bluenn achantour :

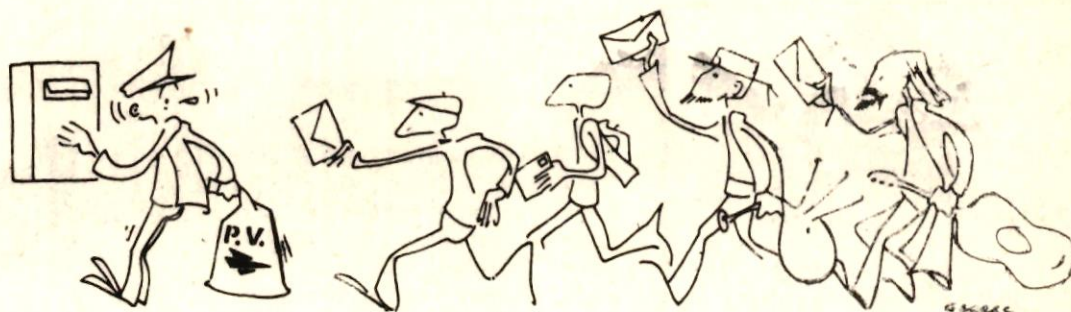
*Captive sans gazon dans le dortoir des mondes
Avec le souvenir d'un arbre entre les bras
O planète exfoliée comme un vol de palombes
Dans la vallée d'un univers en contre-bas...*

Ha c'hoazh :

*Laissez venir à moi tous les
chevaux, toutes les femmes et les
bêtes bannies.*

E kanenn «**Délivrance**», ged A. Stivell, e kaver un heklew a gement-se.

Ra zeuio da wir c'hoant donnañ ar barzh o skrivañ :

Lizheroù

Kenvroad ker,

Trugarez vras ewid **Pobl Vreizh**. Gwelet 'm eus ged plijadur eh eus gwenedeg a-barzh. Kentoc'h ne vehe ket bet gwelet kementrall e kasetennoù KLT.

Meriadeg Herriou, Kervignag

Aotrou Renner !

Goulennet ho peus ma vefe lavaret deoc'h ar pezh a blij d'al lennerien hag ar pezh na ra ket. Me avad a blij din peb tra, nemed ho toare-skrivañ... Gant va gwellañ gourc'hemennoù breizheg.

B. Cadoret, Montgeron

Ul lizher all ; war ar golo, ur siell ront : **Association des Anciens Combattants de la Résistance (ANACR), Comité Départemental du Finistère. Secrétariat.**

Kastell-Paol, 26 a vis Gouere 1976

Keneiled ker,

Komanantet on abaoe ar 14 a vis Genver, mes ker mad, ken plijus a gavan **Pobl Vreizh** ma tegassan deoc'h, ewid an eil tro, 50 L kemeret diwar va leve breselour kozh. Nerzh-kalon deoc'h da genderc'hel gant ar stourm ewid hor yezh.

Gant va gwellañ gourc'hemennoù breizheg.

Yann-Vadezour an Deunff
Stourmer bresel 39-45

Mignoned ker,

Kass a ran deoc'h ma chekenn din da vezañ adkomanantet d'ho kelaouenn ewid ar bloaz a zeu. Ne'm eus ket kalz tra da lâroud deoc'h, nemed unan 'vefe : kendalc'hit gant al labour m'hoc'h eus staget gantañ, meur a vloaz zo.

Ne vezan ket ataw a-du krenn gant an UDB. Mes, daoust da se ez eo a-boues bras 'pezh a rit, a gav din.

Ivon Herve, Grenoble

*Mais se savc. parmi les hommes
En un présen. aventureux
Une petite lampe à huile
Qui peut encore mettre le feu*

TALVOUDEGEZH AN ADSTUMMOÙ

ag : eus ; hennañ : hemañ ; e amied : e vignoned ; arnehoñ : warnañ, warnehoñ ; boud e vehe : bez' e vefe ; kaniñ : kaniñ ; gouarn : mioud ; ar-lerc'h : war-lerc'h ; ged : gant ; a-zoc'h toñ : dioutañ ; doc'h : ouzh ; mennoud a ra kann : felloud a ra dehoñ en em gann ; tolpet : bodet.

GERIOÙ ARALL

divlam, di-saotr, dinamm : non-polluée ; kenskriñ : correspondre avec ; prantad : époque ; dassoniñ : résonner ; adkargad : suppléant ; achantour : magicien.

29 a vis Gouere 1976

Kenvroad ker,

... A-wechoù ne vezan ket a-du gant pennadoù zo hag a seblant bezañ savet war skwer ar c'helaouennoù gall eus an tu kleiz ha tamm ebed war an darvoudoù. Ur skwer : kudenn Sahara ar C'hornog. N'eo ket reizh, d'am soñj, komz eus ur vroad wasket hag eus ur bobl vihan o stourm ewid he frankis, evel Breizh pe Euskadi (Kement-mañ ne vir ket a lavaroud n'eo ket braw-braw ar varc'hatadenn etre Bro-Spagn, Maroko ha Maoritania, heb derc'hel kont eus tud ar vro, med c'hoari Aljeria n'eo ket sklæroc'h). N'eus pobl ebed e Sahara ar C'hornog. N'eo ket bet aet don a-walc'h leweson Bro-Spagn ewid stummañ ur bersonelezh vroadel evel m'en deus graet an trevadennerezh en Aljeria. Gwechall en em astenne beli ar sultan eus Tanjer beteg ribl ar stêr Senegal. Hiziv c'hoazh e kass ar gantreidi o chatal dre ar stepennoù hag an deserzh, heb derc'hel kont eus an harzoù politikel degasset gant an Europis. Anad eo n'eus diforc'h ebed etre annezidi Tindouf (en Aljeria) ha re El Ayoun pe Darfaya.

Gwir eo ez eo Maroko ur vro vreñ ha gladdalc'hel, e-pad ma klask gouarnamant Aljeria uhelaad doaerou-bewañ ar bobl aljeriad a-bezh. Med, lakaomp e vefe Aljeria ur rouantelezh kilstourmer ha Maroko ur republik sokialour. Ha mad e vefe neuse aloubidigezh ar vro gant Maroko ?

Luzietoc'h eo an traoù e gwirionez ha ne gav ket din e vije bet reishoc'h krouiñ ur vro dieub e Sahara ar C'hornog, e-gis m'o deus graet ar Saoson e pleg-mor Persia o krouiñ broioù bihan-toud, evel Bakrain, Katar, Abou Dhabi ha re all war ar gweleadoù-tireoul. Reishoc'h eo e servije fosfatoù ar Sahara da 20 milion Marokad eged da 200 000 den deuet da vezañ pinwidig-mor en un taol (ha deuet da vezañ, evel-just, margodennoù e daouarn ar c'hevredadoù bras).

Kement-mañ n'eo nemed ur rebechig. N'hon eus ket kalz kelaouennoù brezhoneg e Breizh ha kelaouenn bolitikel all ebed e brezhoneg, ha red eo anzav ez eo **Pobl Vreizh** ur gelaouenn blijus ha buhezeg a ra enor da UDB.

A wir galon.

Bernes an Nailh, Naoned

Laval (P.Q., Kanada),
d'an 29 a vis Gouere 1976

Aotrounez,

N'heller ober nemed gourc'hemennoù da baotred ha merc'hed **Pobl Vreizh** ewid ober gant ar brezhoneg ostilh hon stourm.

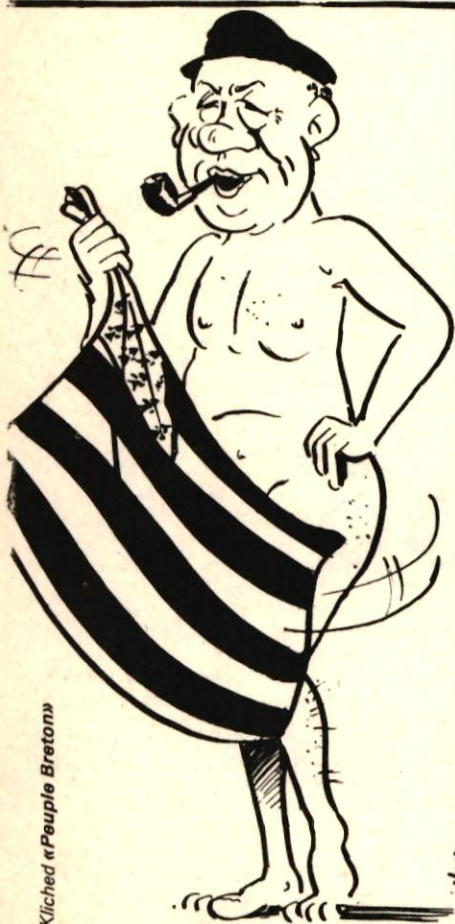
Gant ma gwellañ gourc'hemennoù.

Gireg Konan

**LEVRIOÙ
BREZHONEG
TI GIRAUDON**

30, straed Keranpont
22300 LANNUON

Pg. 35 04 90

Marc'h ourgouilh

pe marc'h kalloc'h ?

Abaoe un nebeud misiou n'eus kaos nemed eus ar «*Marc'h ourgouilh*», e-barzh ar c'helaouennoù, war ar skramm bihan kenkoulz ha war gwagennoù ar radio. Deuet eo hon kenvroad Per Jakes HELIAS da vezañ ur sort kannad ewid ar Vretoned, e Paris hag en Europa a-berzh. Newez eo chomet paotred «*Pobl Vreizh*» dibrenn gante, n'eo ket o genoù, med o fourk pe toull o brages, m'ho peus c'hoant, o klewed e oa bet goulennataet Per HELIAS gant Catherine Verne, eus ar gelaouenn «*Play Boy*». Homañ, goud a rit, zo anehi ur gelaouenn un tamm diwisk. E niverenn mis Eost, e kaver un interview eus Per HELIAS etre pajennoù all lec'h ma weler paotred e noazh-ran o c'hoari koukou gant merc'hed ken gwisket hag a oa hon mamm Eva.

Merc'hed all, un tamm pelloc'h, gant seier-bronnoù ha minislipeù treuswelus a gemer kalz a boan ewid dispakañ o zoull blew. Hag e toutes ar bolesenned-se, e weler Per Jakes en e benn noazh, gant e gravatenn hag e gorn-butun o kontañ kaosiou. Pessort kaosiou ? Traoù skañv, un tamm diwisk moarvad ? Tamm ebed, siwazh ! Traoù sirius, sañset ! Traoù sod a-wechoù, ataw ar memes-re o ruilhañ hag o tiruilhañ abaoe bloawezhioù zo er c'helaouennoù e Breizh. Netra newez eta ! Na pezh a soñj Per Jakes eus an newez-vrezhonegerien, na pezh a soñj eus yaouankisoù an emsav, gant o sorc'hennou.

Ne fell ket da Jakes HELIAS diskenn diwar e varc'h ewid toullañ kaos gant ar re -kozh ha yaouank- a labour ewid ma chomo ar brezhoneg yezh ar bobl e Breizh. Ra gendalc'ho ar marc'h-mañ gant e hent war-du an enorioù, gant ma ne vo ket re a ebeulien yaouank diwarnañ ! War hon chouk-ni e chomo, forzh penaos, ar bec'h hag al labour.

HENVELSTERIOÙ - ADSTUMMOÙ

marc'h kalloc'h : marc'h antier ; deuet : daet ; o brages : o lavreg ; gant : ged.

Setu amañ ul levr skrivet gant un den a volonteiz vad. Netra nemed ar golo anehañ a lakay meur a Jakobinad da skrijañ. Soñjit : ober tammoù evel-se gant ar Frañs disrannus, pebezh sakri-laj !

N'eo ket sur e vefe an oberour un dispac'her. Seblantoud a ra a-wechoù bezañ douget da selled ouzh ar Suiss evel ar Stad vurzhudus ma vefe kompeset ha kempouezet peb tra enni. Koulkoude, piw eo ar mestr er Suiss mar n'eo ket paotred ar bankoù ? Mad eo kennig frammoù all d'ar Frañs. Gwelloc'h c'hoazh brewiñ galloud an arc'hant e peb lec'h, ha diasezañ ur Vreizh sokialour, en un Europa a vroioù sokialour.

Tamm-ha-tamm koulskoude e weler tud a volonteiz vad, evel oberour al levr-mañ, o kompren peheni eo stourm pobloù gwasket ar Vro-C'hwec'hkogn.

Anavezoud a ra mad an oberour e zossieroù. Anavezoud a ra mad kudennoù Breizh. Mechañs e vo dibikouset daoulagad meur a heni gant al levr-mañ.

Med chom a ra divrall ha difrom ar Moloch gall war e dron uhel. Ne vez ket kendiviset gant ur Moloch : diskar anehañ zo d'ober, ha e zispenn, didruez !

JEAN-PIERRE RICHARDOT

la France en miettes

Kuit da gaoud riw er goañv-mañ, galwit heb dale

Eujen KEMENER

e **Tre-Laouenan** (etre Kastell-Paol ha Landi) - *pellg. 69.98.98.*

pe e **Brest** (Str. Villeneuve) - *pellg. 02.02.60.*

Fuel a vezo degasset deoc'h kerkent, lakaet ho tommeres-kreis e doare ha rifset ar siminal

Arabad mogediñ hor bro, na dispign arc'hant dre ziewezh

Paperenn ewid goulenn mont e-barzh

Hanw hag hanw-badez

Chomlec'h

Goulenn a ran moned e-barzh

Unvaniezh Demokratel Breizh

D'an (d'ar) 19.....

Sin :

Da gass en-dro (troc'het pe adskrivet) da

UDB B.P. 304
29273 BREST CEDEX